

**Πρόταση φορολογικού διαλόγου:
Μειωμένη φορολογία στις επενδύσεις, αυξημένη στα υπερκέρδη**

Η Κυβέρνηση της ΝΔ προέβη το 2005 σε κατάργηση των αφορολόγητων αποθεματικών για επενδύσεις και ταυτόχρονα σε μία αναπάντεχα μεγάλη μείωση του φορολογικού συντελεστή κερδών από το 35 στο 30%. Το πρώτο μέτρο επιβάρυνε όσες επιχειρήσεις είχαν ξεκινήσει εκτεταμένα επενδυτικά προγράμματα, ενώ το δεύτερο, μείωσε σημαντικά τα δημόσια έσοδα. Για να τα συμμαζέψει λίγο αποφάσισε το 2006 να αυξήσει αιφνιδιαστικά την παρακράτηση του φόρου από το 55% στο 65%, και λίγο πριν το κλείσιμο του φετινού οικονομικού έτους εξίσου απροσδόκητα θέσπισε εφάπαξ φορολόγηση των αποθεματικών. Αν και ο συντελεστής ήταν προκλητικά χαμηλός, δεν παύει να συνιστά ένα επιπλέον φορολογικό αιφνιδιασμό που εμποδίζει τα μακροχρόνια επενδυτικά και διανεμητικά προγράμματα της επιχείρησης. Τις τελευταίες ημέρες, καλλιεργείται μάλιστα η εντύπωση για αναδρομική επανεξέταση και επιβάρυνση των φορολογικών χρήσεων των επιχειρήσεων.

Ταυτόχρονα την τελευταία διετία, μεταβλήθηκε αισθητά η αναλογία φόρων που πληρώνουν οι επιχειρήσεις σε σύγκριση με τους μισθωτούς. Το 2004, οι φόροι που πλήρωναν οι επιχειρήσεις ήταν το 62% των φόρων που κατέβαλαν συνολικά τα φυσικά πρόσωπα, αλλά με τις πρόσθετες ρυθμίσεις η αναλογία αυτή το 2007 μειώνεται στο 47%. Έτσι, ενώ το 2004 σε κάθε 100 ευρώ φόρου που πλήρωναν οι επιχειρήσεις οι μισθωτοί έδιναν 160 ευρώ, το 2007 θα δώσουν 212 ευρώ, πράγμα που δείχνει μεγάλη φορολογική αναδιανομή σε βάρος τους.

Ενδιαφέρουσες είναι και οι συγκρίσεις των μέσων φορολογικών επιβαρύνσεων για επιχειρήσεις στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση των 15. Την περίοδο 1995 – 2002 οι ελληνικές επιχειρήσεις κατέβαλαν φόρους ισοδύναμους με το 3,3% του ΑΕΠ, που ήταν ακριβώς το ίδιο επίπεδο με την ΕΕ-15. Το 2007, το ποσοστό για την Ελλάδα θα μειωθεί στο 2,3% του ΑΕΠ και είναι σημαντικά πιο κάτω από τη μέση φορολογική επιβάρυνση της Ευρώπης, υπερβαίνοντας πλέον μόνο την Εσθονία, Γερμανία, Λιθουανία και Σλοβενία. Αν μάλιστα αναθεωρηθεί και το ΑΕΠ προς τα πάνω, η μέση φορολογική επιβάρυνση των επιχειρήσεων θα γίνει ακόμα χαμηλότερη.

Από τα παραπάνω προκύπτουν δύο συμπεράσματα: **Πρώτον** ότι μία περαιτέρω μείωση των φορολογικών συντελεστών για τα κέρδη δεν δικαιολογείται πλέον από τα ευρωπαϊκά δεδομένα, ενώ στο εσωτερικό της χώρας θα ήταν κοινωνικά μονομερής και πολιτικά άστοχη. **Δεύτερον**, ότι το φορολογικό σύστημα των επιχειρήσεων εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από αιφνιδιασμούς και έλλειψη προβλεψιμότητας ιδιαίτερα μάλιστα για την μεταχείριση των επενδύσεων.

Έτσι, λοιπόν, παραμένει επίκαιρο το ζήτημα ποιος είναι ο αποτελεσματικότερος τρόπος φορολογίας των επιχειρηματικών κερδών ο οποίος συνδυάζει την προβλεψιμότητα, την ενθάρρυνση των επενδύσεων και την βελτίωση της φορολογικής δικαιοσύνης ανάμεσα στις διάφορες κοινωνικές κατηγορίες.

Σήμερα έχουμε ένα κατ' αρχήν ενιαίο φορολογικό συντελεστή για κάθε είδους επιχείρηση ανεξαρτήτως της κερδοφορίας που έχουν και των επενδύσεων που κάνουν. Στο σύστημα όμως υπάρχουν πολλές και περίπλοκες φοροαπαλλαγές οι οποίες ουσιαστικά αποτελούν μηχανισμό επανακαθορισμού και διαφοροποίησης του μέσου φορολογικού βάρους, συνήθως μάλιστα χωρίς αξιολόγηση του παραγωγικού και κοινωνικού αποτελέσματος που επιφέρουν. Η φαινομενικά ενιαία φορολογική αντιμετώπιση των επιχειρήσεων ανεξαρτήτως αν αυτές επενδύουν ή διανέμουν, αν παράγουν ή εισάγουν, και ακόμη αν κερδοσκοπούν με τις τιμές ή ακολουθούν μία συνετή τιμολογιακή πολιτική, δημιουργεί πολλές φορές την ανάγκη για περισσότερη ευελιξία και αποτελεσματικότητα, όπως για παράδειγμα στις εξής περιπτώσεις:

1. Παραγωγική βάση και ποσοστά κέρδους

Επιχειρήσεις οι οποίες επειδή έχουν μεγάλη παραγωγική βάση και σημαντική απασχόληση έχουν συνήθως μέτρια ποσοστά κέρδους. Για παράδειγμα, οι κλάδοι της μεταποίησης στη χώρα μας εμφανίζουν χαμηλό ποσοστό καθαρού κέρδους σε σύγκριση με άλλες κατηγορίες οι οποίες πραγματοποιούν εύκολα κέρδη, όπως είναι για παράδειγμα οι εισαγωγικές εταιρείες, και ιδιαίτερα οι εισαγωγείς φθηνών προϊόντων από χώρες του τρίτου κόσμου. Με στόχο να αντιμετωπισθεί η ανεξέλεγκτη πλημμυρίδα των κινέζικων προϊόντων που υποσκάπτουν την παραγωγική βάση της εθνικής οικονομίας στη Γαλλία, το τελευταίο συνέδριο του Γαλλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος συζήτησε προτάσεις για αυξημένη φορολόγηση εισαγωγικών επιχειρήσεων.

Άλλες επιχειρήσεις επωφελούνται κυρίως από κινήσεις κεφαλαίων και πραγματοποιούν μεγάλα ποσά κέρδους. Πολλές κυβερνήσεις έχουν μάλιστα κατά καιρούς θεσπίσει φόρους συναλλαγών και άλλων χρηματοοικονομικών πράξεων ως ένα έμμεσο τρόπο αυξημένης φορολογίας στην υπερκερδοφόρα δραστηριότητά τους.

2. Ανάγκη νέων επενδύσεων

Η φορολογία πρέπει να ενθαρρύνει τις επενδύσεις εκσυγχρονισμού των επιχειρήσεων. Για αυτό και το 2003 είχε θεσπιστεί ένα ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς για την πρώτη πενταετία από την πραγματοποίηση μιας μεγάλης επένδυσης και με αφορολόγητα αποθεματικά, πράγμα το οποίο όμως κατέργησε η νέα κυβέρνηση και μάλιστα όχι αμέσως μετά τις εκλογές, αλλά με καθυστέρηση, οδηγώντας πολλές επιχειρήσεις σε αδιέξοδο.

3. Τιμολογιακή συμπεριφορά

Άλλο σοβαρό κοινωνικό ζήτημα σήμερα στη χώρα μας είναι η ευθύνη των επιχειρήσεων στην κούρσα της ακρίβειας και με ποια μέτρα θα μπορούσαν να αλλάξουν συμπεριφορά. Υπάρχουν αρκετές επιχειρήσεις που ακολουθούν μία ήπια τιμολογιακή πολιτική, άλλες όμως αυξάνουν παράλογα τις τιμές πώλησης των προϊόντων και υπηρεσιών τους εκμεταλλευόμενες την αδυναμία του καταναλωτή να αντιδράσει αποτελεσματικά.

Για την αντιμετώπιση των παραπάνω χαρακτηριστικών μπορούν να εξεταστούν οι εξής δύο δυνατότητες φορολογικής ευελιξίας:

Πρώτον, η επαναφορά των αφορολόγητων αποθεματικών τριετίας που προορίζονται για επενδύσεις. Στο ίδιο πλαίσιο μπορεί να θεσπιστεί η ευνοϊκή και απρόσβλητη από δυσμενείς μεταβολές φορολογική αντιμετώπιση μεγάλων νέων επενδύσεων για ένα προαποφασισμένο διάστημα 3-5 ετών.

Δεύτερον, ένας πρόσθετος φορολογικός συντελεστής σε υπερκέρδη, τα οποία προκύπτουν από εξωγενείς συγκυρίες ή από υπερβολικές υπερτιμολογήσεις. Το ζήτημα αυτό συζητήθηκε στο Κογκρέσο των ΗΠΑ για τα υπερκέρδη των πετρελαϊκών επιχειρήσεων και μάλιστα με πρόταση των Ρεπουμπλικάνων. Επίσης εξετάστηκε το 2006 στο ECOFIN προσέκρουσε όμως στην αντίδραση μερικών χωρών, ανάμεσα στις οποίες ανεξήγητα βρέθηκε και η Ελλάδα.

Στο ίδιο πλαίσιο, με συμμετρικό τρόπο μπορεί να εξεταστεί η ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση όσων επιχειρήσεων διατηρούν ή μειώνουν τις τιμές σε προϊόντα και υπηρεσίες ευρείας ζήτησης.

Ίσως κανείς αντιτάξει ότι τέτοιες προτάσεις φορολογικής ευελιξίας ενδέχεται να οδηγήσουν στην απόκρυψη κερδών, διότι η επιχείρηση θα έχει ηπιότερη φορολογική επιβάρυνση. Το επιχείρημα είναι υπαρκτό, αλλά κίνητρα απόκρυψης κερδών υπάρχουν και τώρα που ο συντελεστής είναι ενιαίος. Αντίθετα πιστεύω ότι ένα πιο απλό και σχεδιασμένα πιο ευέλικτο φορολογικό σύστημα στις επιχειρήσεις μπορεί να οδηγήσει σε μία ισχυρότερη διάρθρωση την παραγωγική βάση της χώρας μας και ταυτόχρονα να ανταποκριθεί καλύτερα στα ζητούμενα της κοινωνίας.